

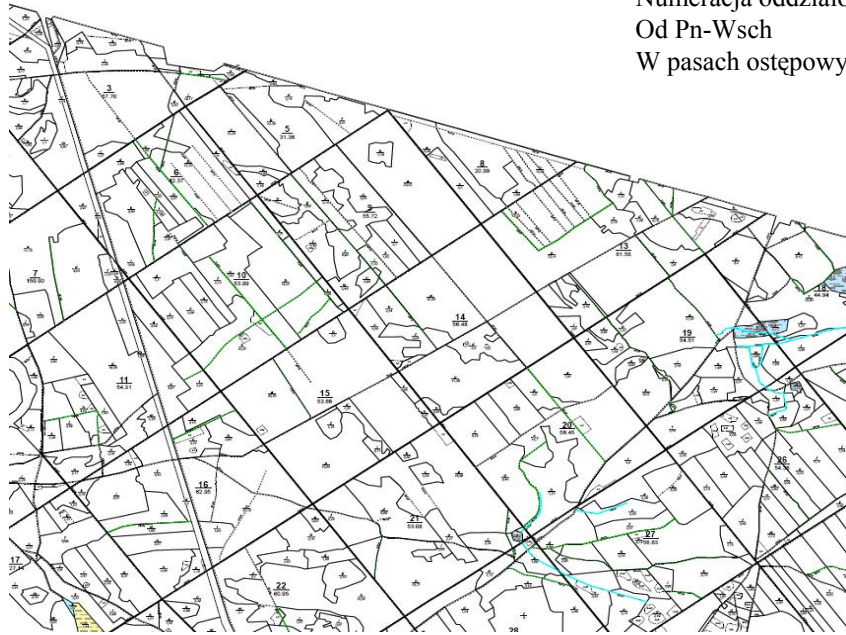
**Zakład
Urządzania
Lasu**

Podział powierzchniowy

**Podział powierzchniowy - przestrzenny
podział kompleksu leśnego siecią linii
bezdrewnych
(gospodarczych i oddziałowych)**

**Podział na części zwane oddziałami
o kształcie z reguły prostokątnym
(na nizinach)
i średniej wielkości 25 ha.**

Numeracja oddziałów
Od Pn-Wsch
W pasach ostępowych

Funkcje podziału powierzchniowego

1. Orientacyjna:

- orientacja w terenie i na mapie;
- ułatwienie prac geodezyjnych (pomiar wydziałów);
- ułatwienie prac taksacyjnych (inventaryzacja);
- ewidencja czynności gospodarczych.

2. Udostępnienie drzewostanów

- podstawa projektowania zrębów;
- ułatwia pielęgnację i użytkowanie drzewostanów;
- linie podziału jako drogi wywozowe, szlaki zrywkowe, miejsca czasowego składowania drewna;
- umożliwia akcje przeciwpożarowe;
- ułatwia organizację polowań.

3. Ochronne – zabezpieczenie drzewostanów przed wpływem czynników atmosferycznych:

- **wiatrów wywalających,**
- **zgorzeli,**
- mroźnych wiatrów wschodnich.

RODZAJE LINII PODZ. POW.

Linie ostępowe (gospodarcze)

szer 4 - 10 m, średnio ok. 6 m

przecinają kompleks leśny zgodnie z kierunkiem panujących wiatrów (z reguły z zachodu na wschód)

Linie oddziałowe

szer. 3 - 4 m,

przebiegu prostopadłym do linii ostępowych.

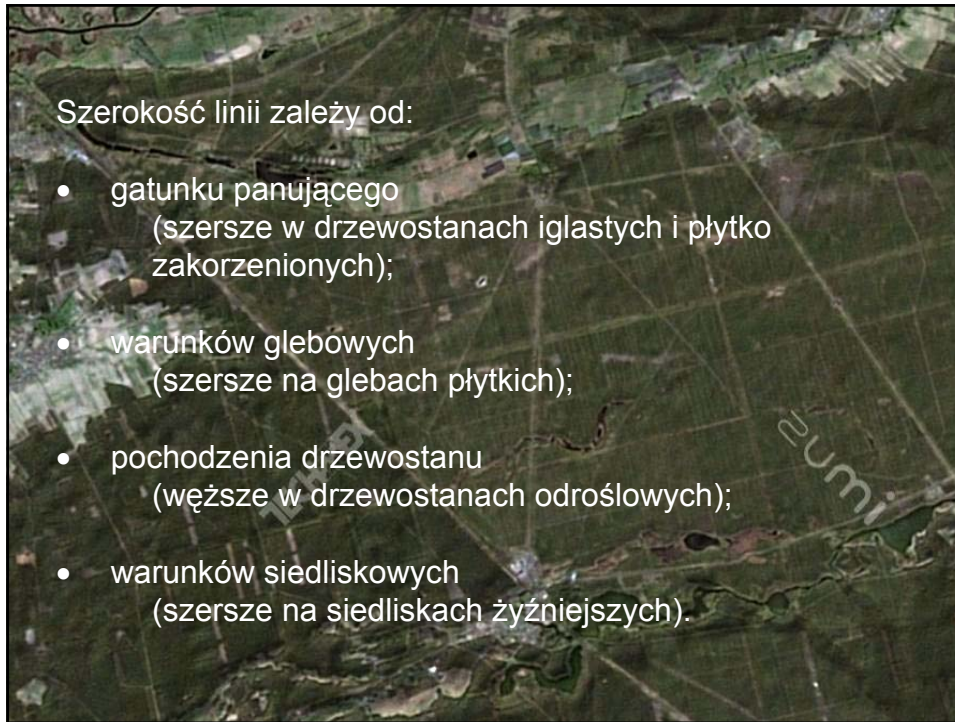
Jako linie oddziałowe wykorzystuje się linie naturalne (drogi, ciek).

Wykorzystywane są do zrywki i wywozu drewna.

Zadanie linii ostępowych:

uniezależnienie od siebie drzewostanów rosnących po obu stronach poprzez wytworzenie ścian ochronnych.

Szerokość **linii gospodarczych** na nizinach wynosi 4 - 10 m, średnio ok. 6 m.

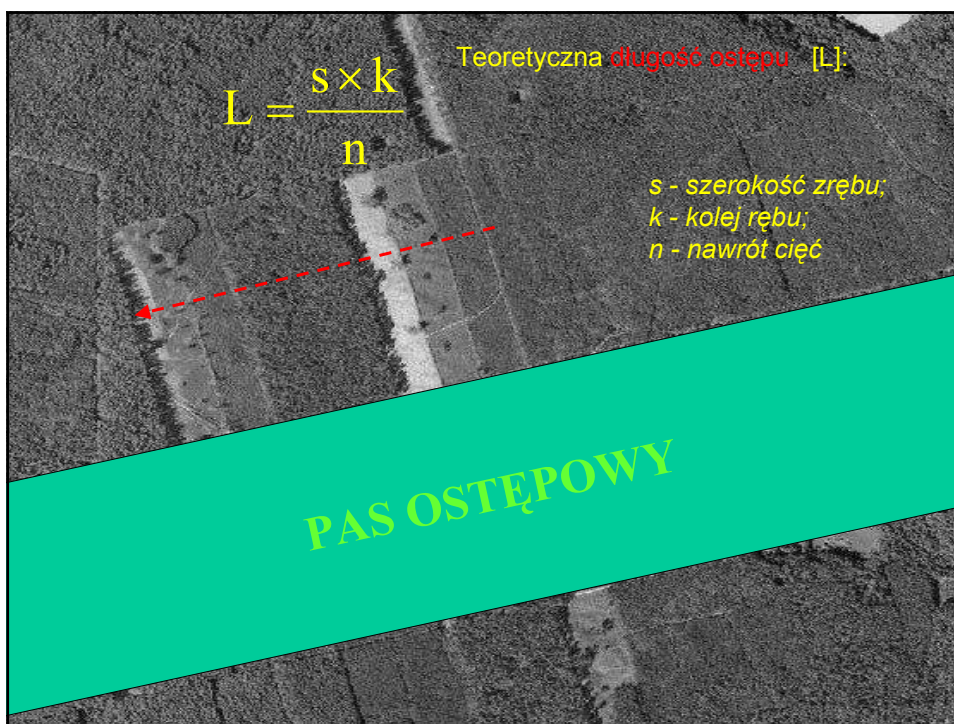
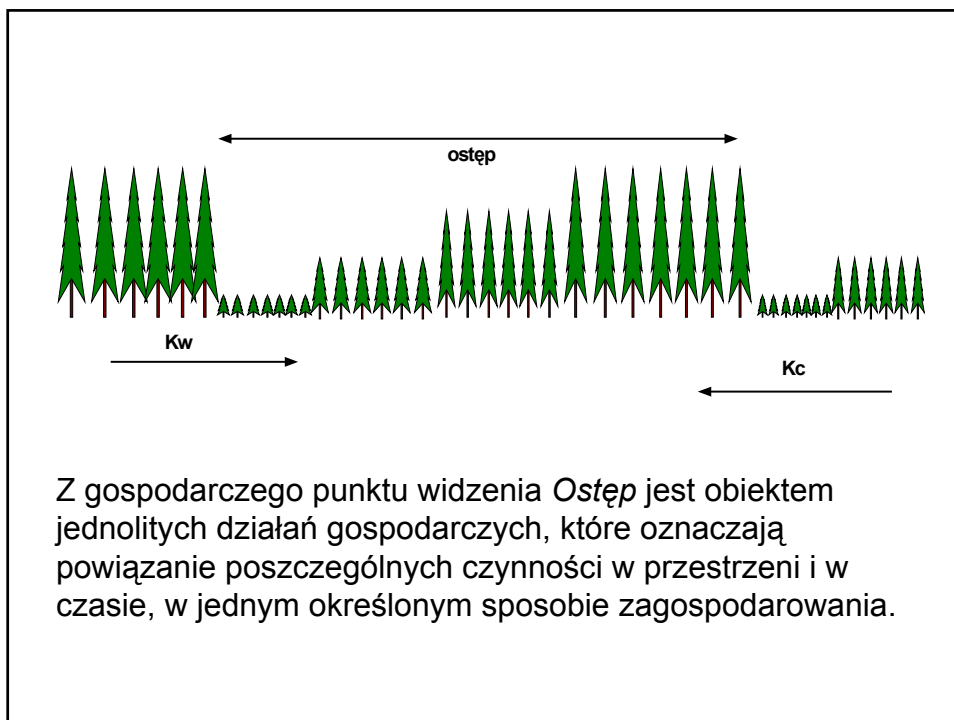

Obszar ograniczony liniami ostępowymi nazywamy pasem ostępowym.

Pasy ostępowe dzielą się na ostępy.

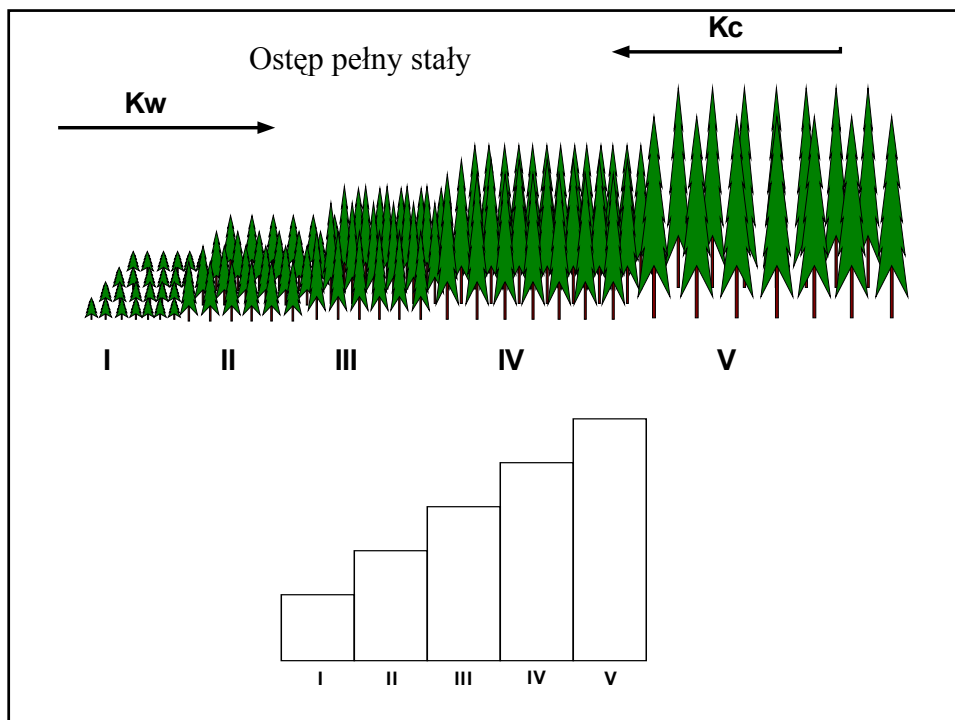
Ostęp - podstawowa jednostka systemizacji lasu.

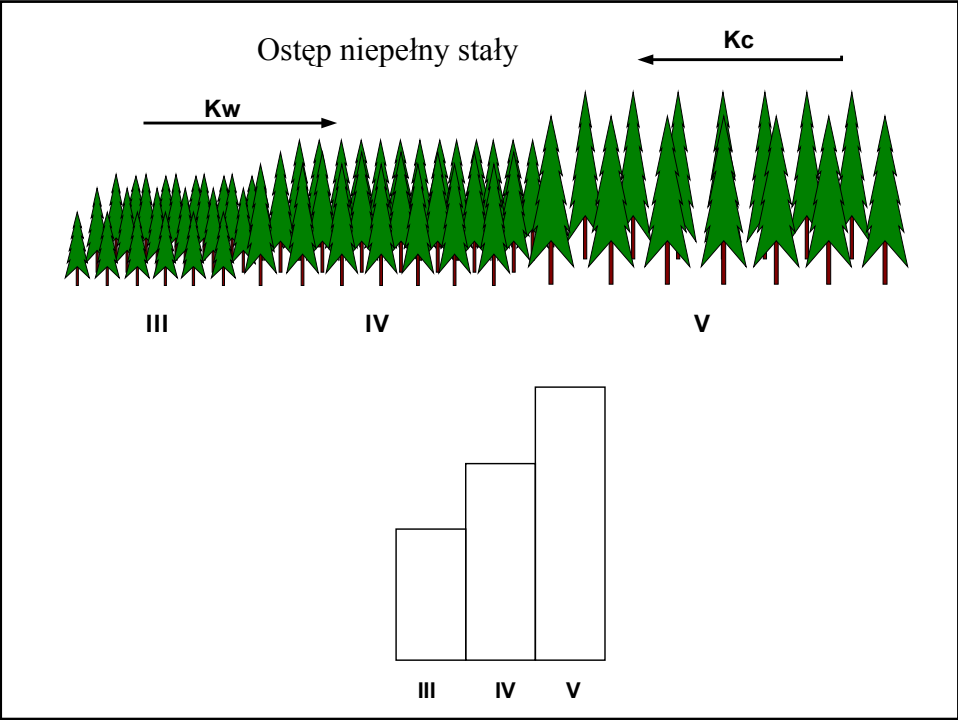
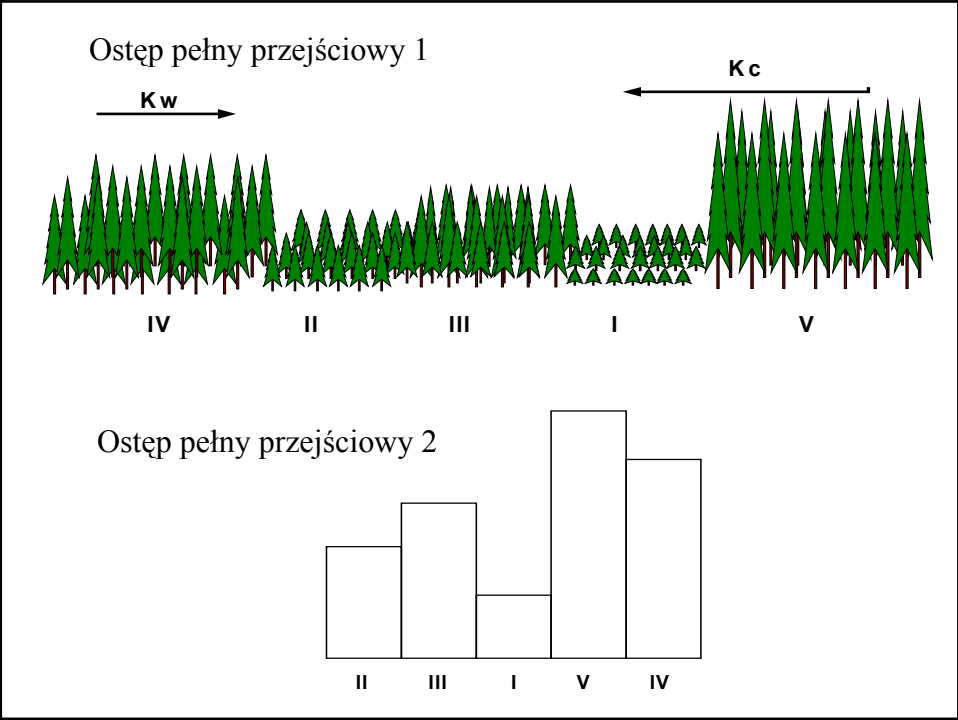
Jest to szereg powiązanych ze sobą drzewostanów, w których stosuje się jeden kierunek cięć.

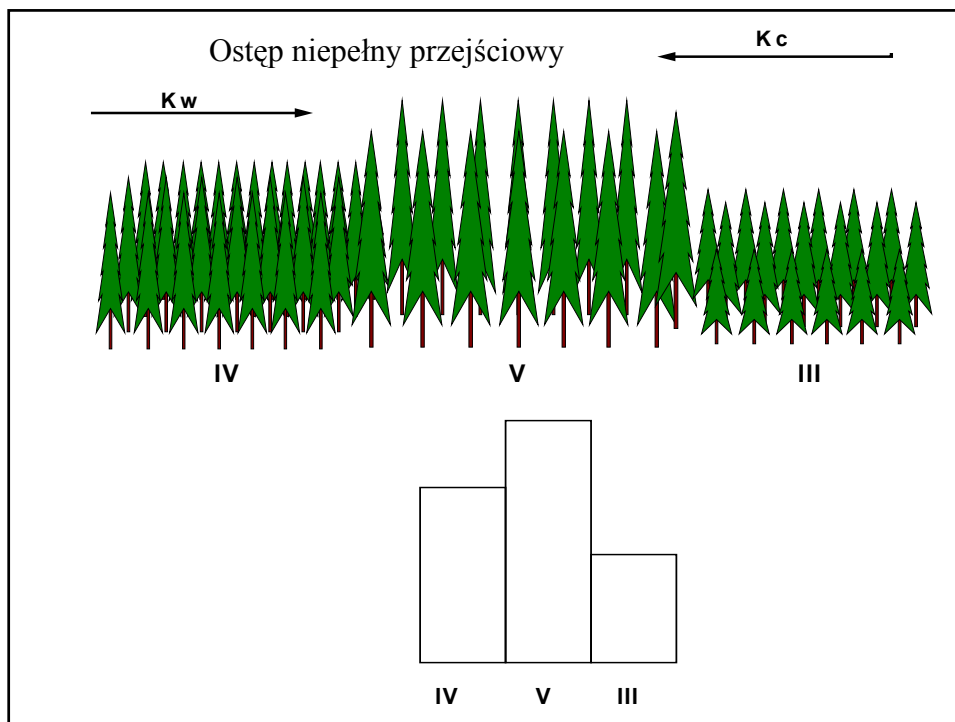

Rodzaje ostępów:

- pełny występują wszystkie klasy wieku,
- niepełny brak jednej lub kilku klas wieku,
- stały (*prawidłowy*) o prawidłowym (względem panującego kierunku wiatru) uszeregowaniu klas wieku
- przejściowy (*nieprawidłowy*) klasy wieku nie są uszeregowane „po kolei”.

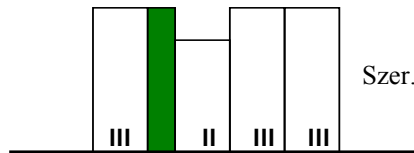
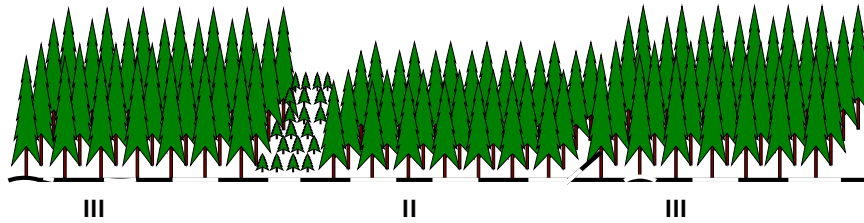
Sposoby polepszenia struktury ostępu
(naprawa ładu przestrzennego)

- rozręb
- oręb
- wręb

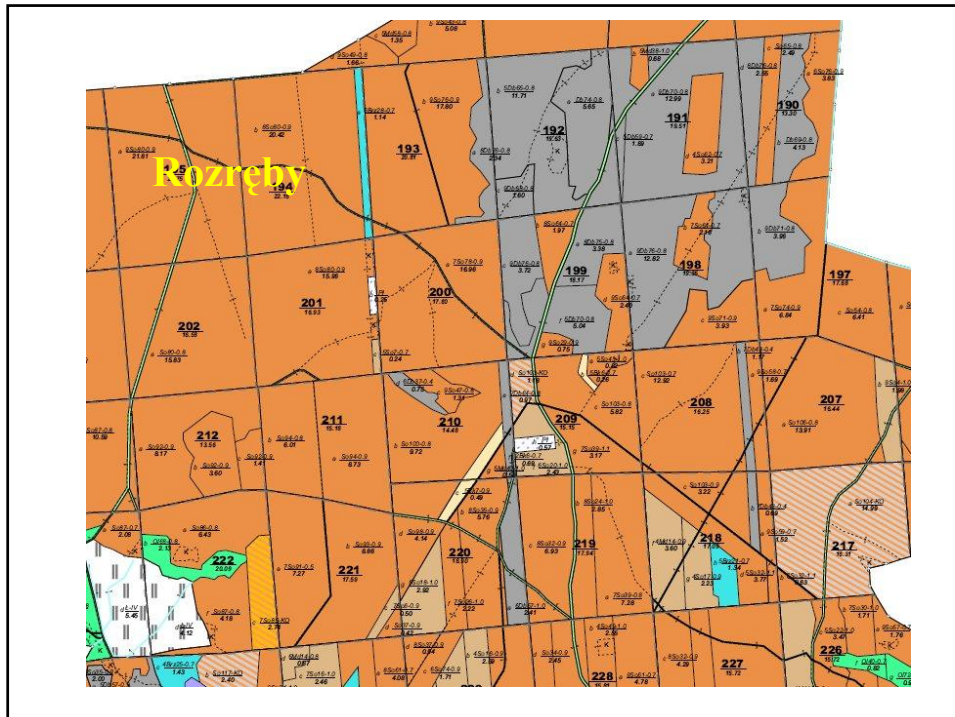
Sytuacja wymagająca rozrębu

Kc

Szer. rozrębu 15-30 m

Rozręb

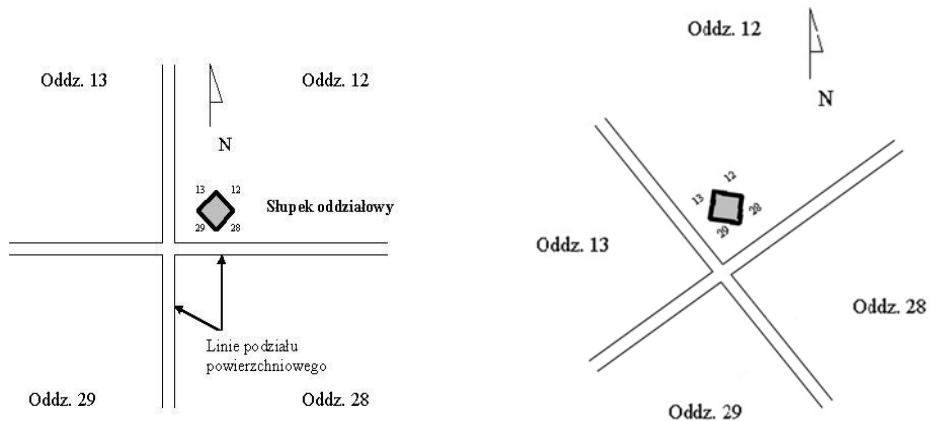
Przykłady budowy ostępowej

Przykłady budowy ostępowej

Utrwalenie podziału powierzchniowego w terenie **słupki oddziałowe**

Utrwalenie podziału powierzchniowego w terenie **linie podziału powierzchniowego**

**Linie ostępowe –
zawsze przecięte**

**Linie oddziałowe –
przecięte lub
zaznaczone**

Stare słupki oddziałowe wciąż spełniają swą rolę.

TYPY Podziału powierzchniowego

Nizinny - Górski

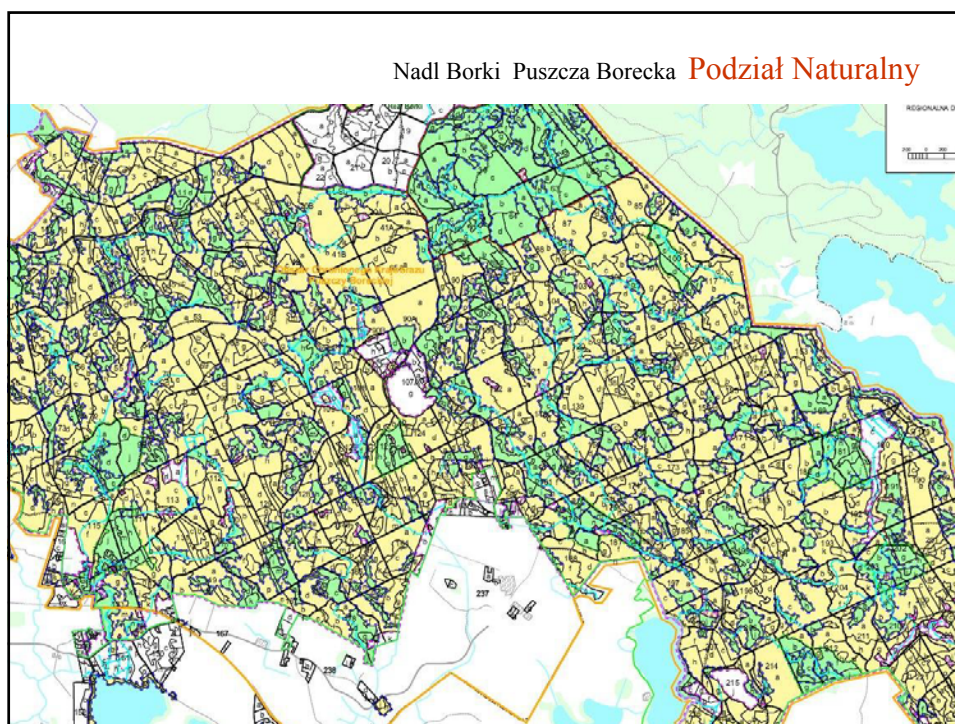
Typy podziału powierzchniowego nizinnego:

1. **Naturalny** - jako linie podziału powierzchniowego prawie wyłącznie wykorzystuje się naturalne istniejące rozgraniczenia (drogi, cieki, linie kolejowe, granice pomiędzy gruntami leśnymi i nieleśnymi).

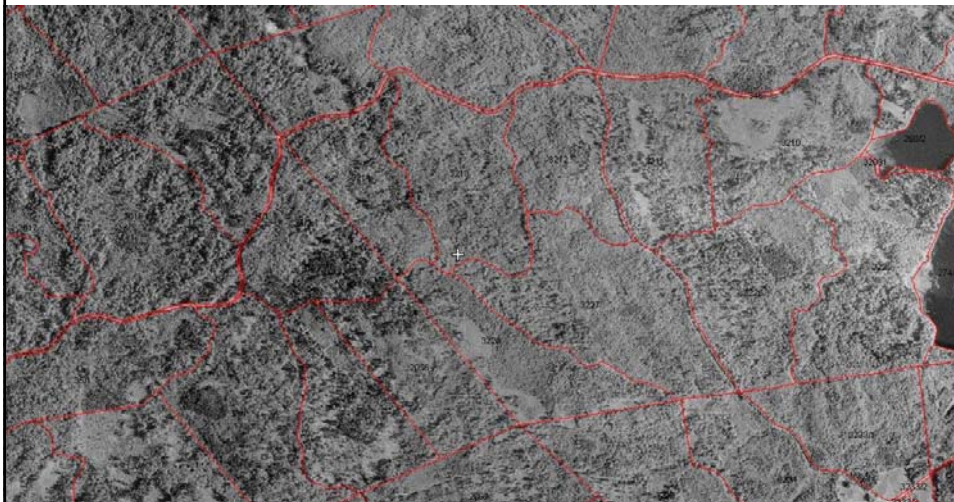
Tak utworzone oddziały mają kształty nieregularne i różną powierzchnię.

Zalety: maksymalne wykorzystanie powierzchni produkcyjnej;

Wady: utrudniona orientacja w terenie, utrudniona dostępność kompleksu leśnego, trudności w stosowaniu właściwych zabiegów gospodarczych.

2. **Sztuczny** powstaje przez nałożenie regularnej siatki przebiegu linii gospodarczych i oddziałowych.

Linie ostępowe przebiegają zgodnie z kierunkiem panujących wiatrów, oddziałowe - prostopadle do nich.

Oddziały mają kształt prostokątów o jednakowej powierzchni (z wyjątkiem oddziałów skrajnych).

Zalety: duża przejrzystość i łatwość orientacji, stwarza dobre warunki ochrony drzewostanów przed szkodliwymi wiatrami, ułatwione projektowanie i zakładanie działek zrębowych oraz wykonywanie czynności gospodarczych.

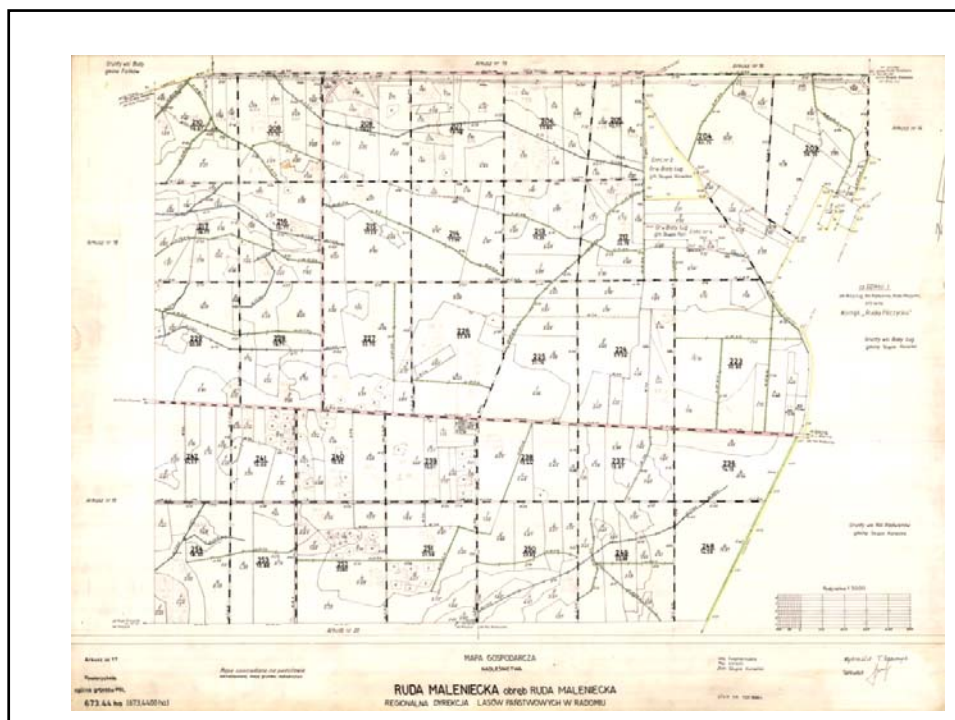
Wady: wyłączenie znacznej powierzchni z produkcji.

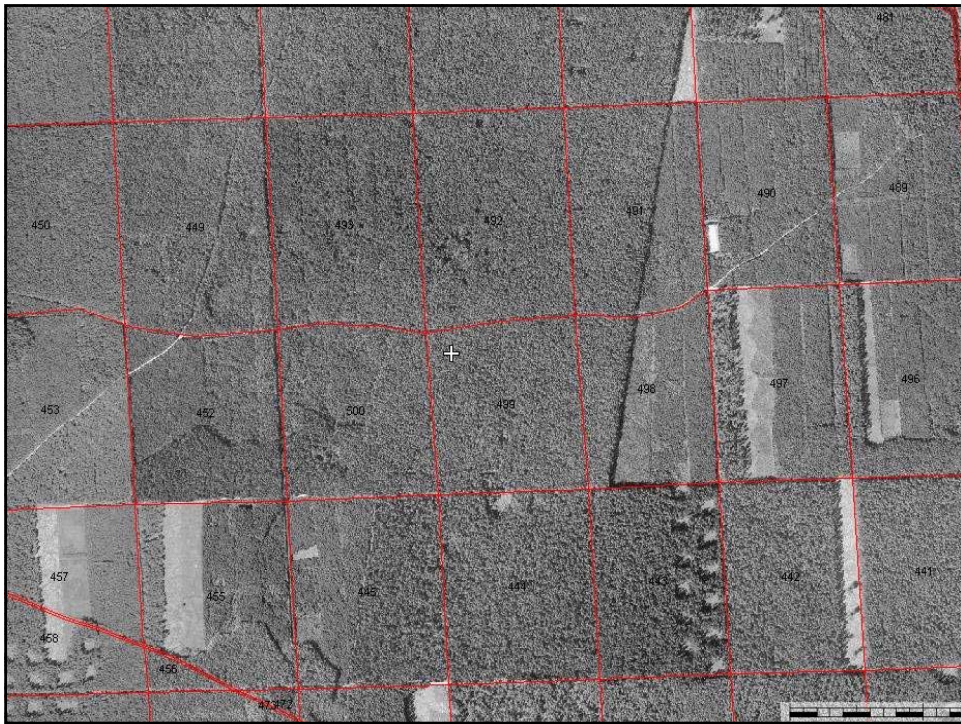
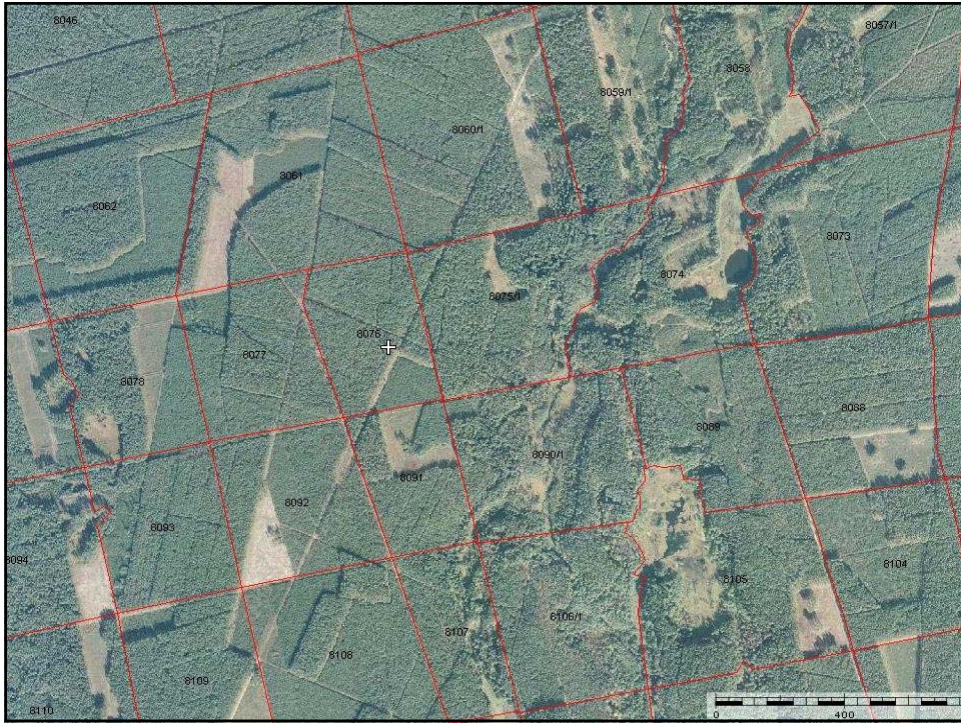
3. Kombinowany wykorzystuje zalety podziałów naturalnego i sztucznego.

Linie ostępowe muszą przebiegać przez cały kompleks leśny zgodnie z kierunkiem panujących wiatrów, a ich zadaniem musi być zapewnienie możliwości wytworzenia ścian ochronnych.

W przebiegu linii oddziałowych mogą być większe odchylenia, wykorzystuje się naturalne rozgraniczenia istniejące w terenie.

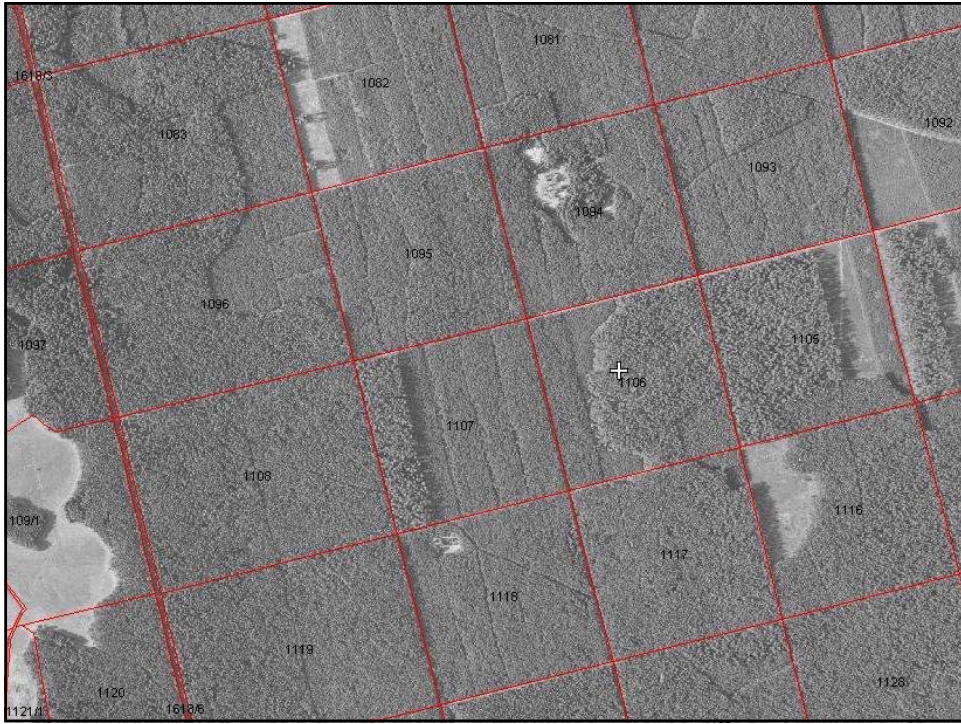
4. Sztuczny w modyfikacji Denzina

Przebieg linii gospodarczych z północnego wschodu na południowy zachód. Linie oddziałowe prostopadłe do nich.

Łączy względy ochronne (przed wywalającymi wiatrami z zachodu) oraz hodowlane (zabezpieczenie odnowień na zrębach przed nadmierną insolacją).

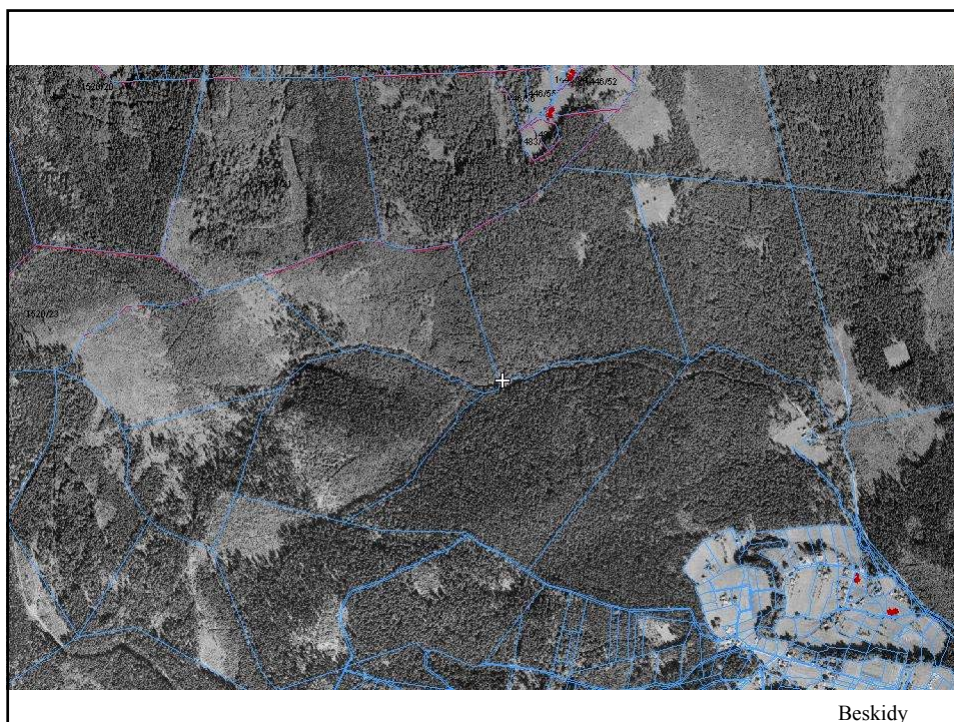

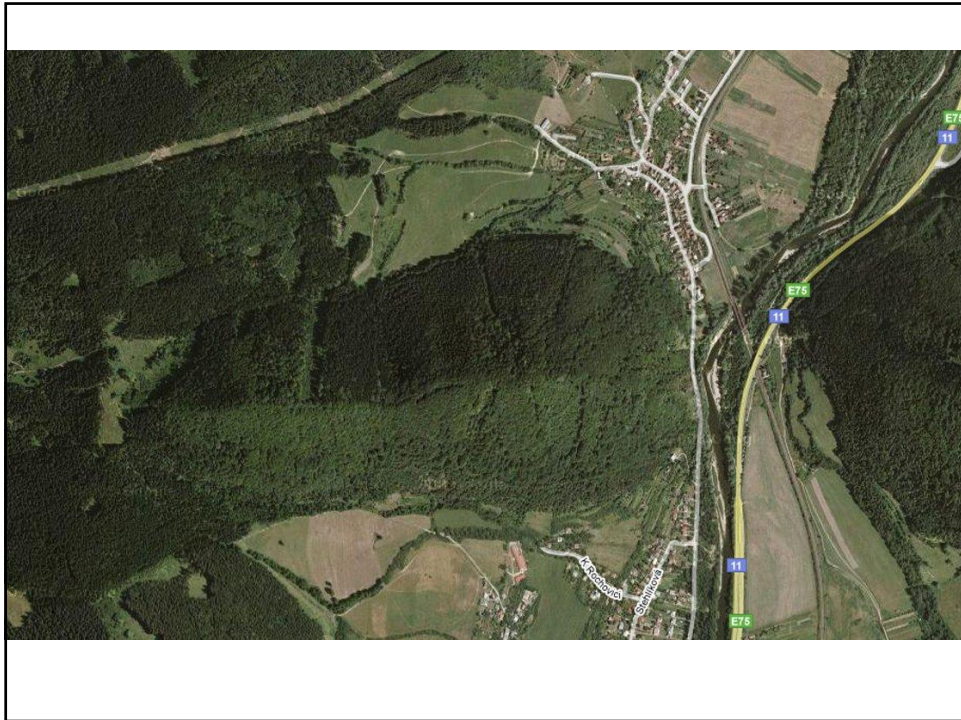
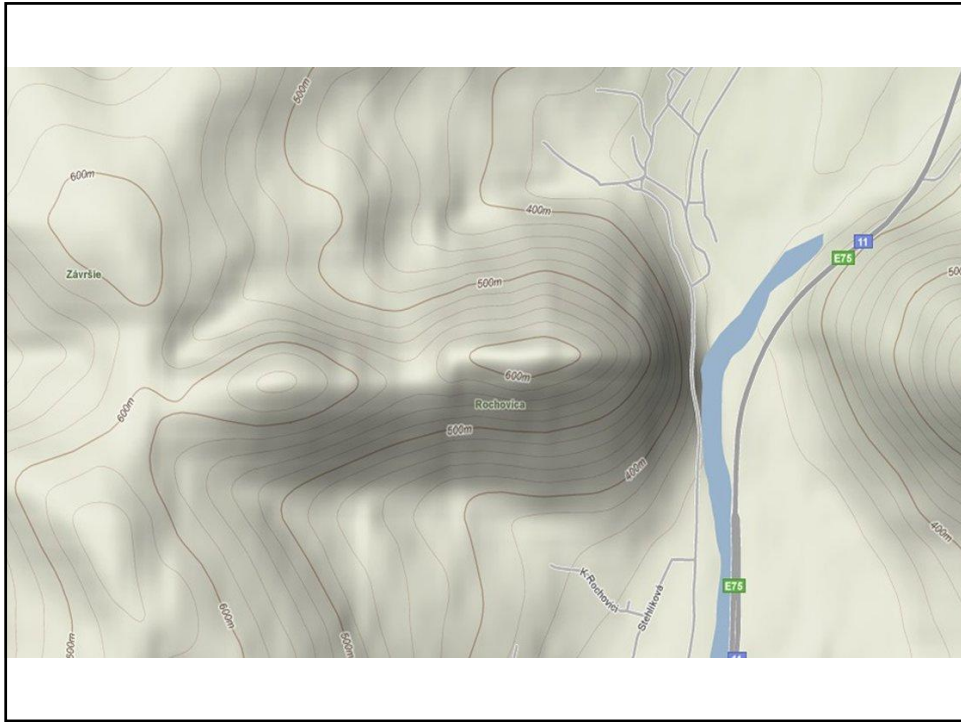
Podział powierzchniowy górski

podział oparty na rzeźbie terenu.

Linie gospodarcze prowadzone są głównymi grzbietami, potokami, dolinami, tak aby pasy ostępowe zamykały stoki opadające ku głównym szlakom transportu. (grzbietowe; dolinowe; warstwicowe)

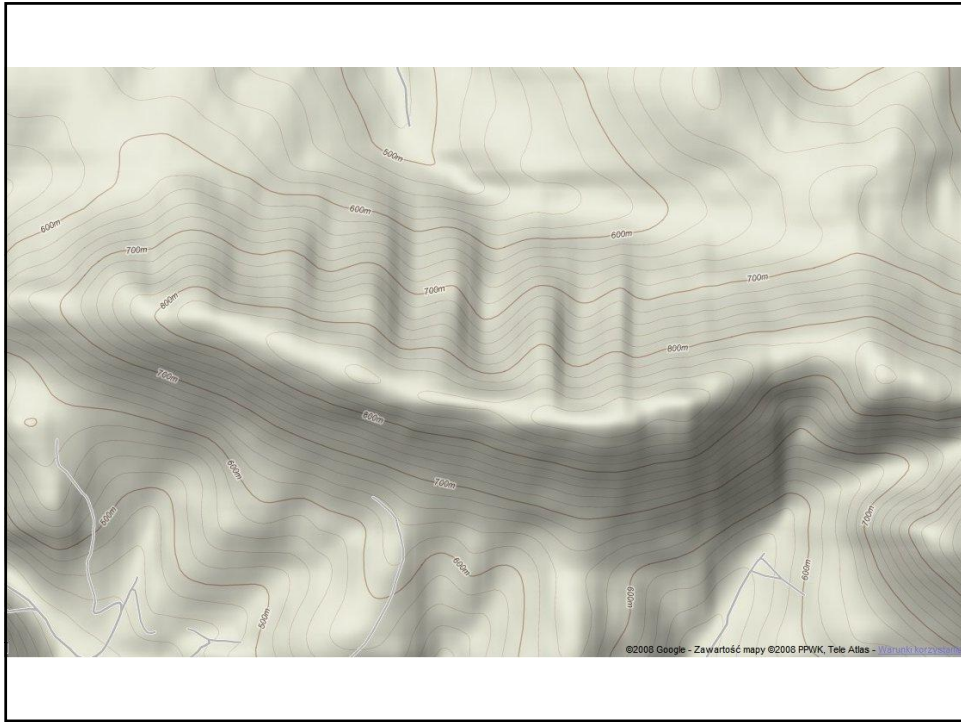
Linie oddziałowe naturalne rozgraniczenia (żleby, potoki, lub sztuczne - po największym spadku).

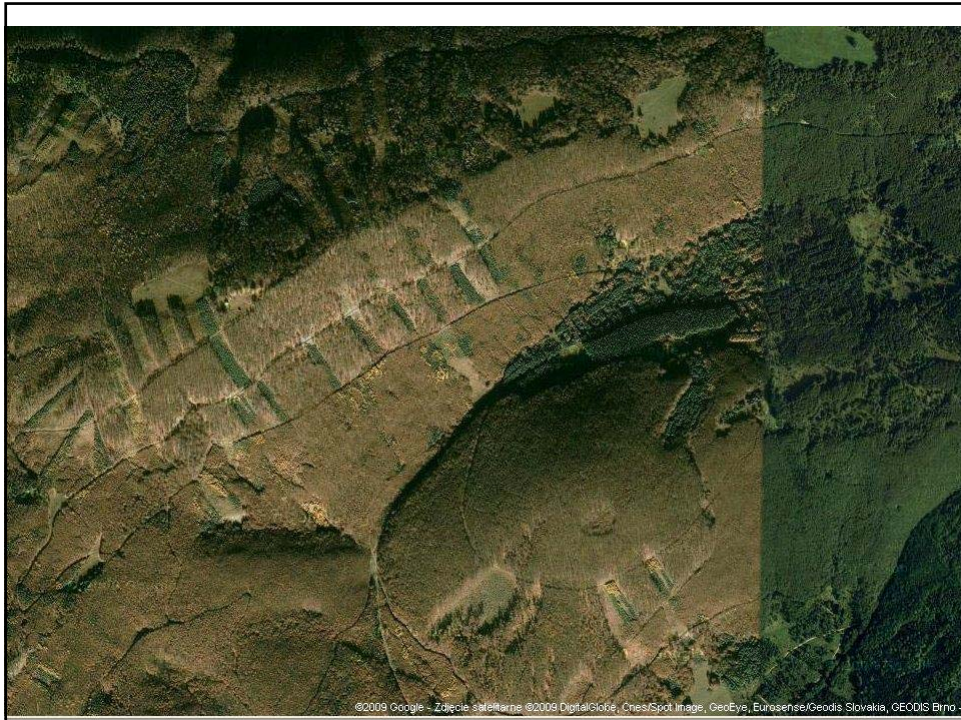
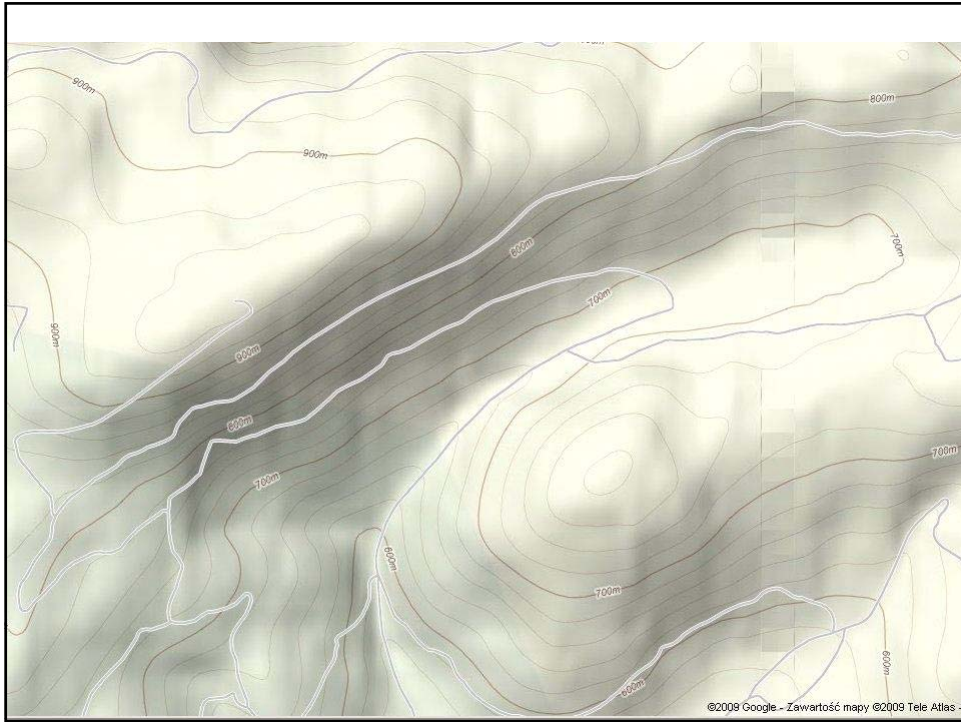

Materiały potrzebne do zaprojektowania podziału powierzchniowego w górach:

1. Mapa warstwiczna w skali 1:20 000 lub 1:25 000 z zaznaczeniem:
  - a) istniejących dróg, ścieżek obchodowych;
  - b) potoków;
  - c) granic pomiędzy powierzchniami leśnymi i nieleśnymi;
  - d) innych istniejących w terenie linii naturalnych.

2. Mapa drzewostanowa (*aby sztucznie nie rozdzielać drzewostanów o tym samym składzie gatunkowym sposobie zagospodarowania*)

3. Warunki klimatyczne :
  - a) kierunki wiatrów wywalających;
  - b) nasłonecznienie

4. Warunki glebowe - regiel dolny, regiel górny, górna granica lasu

Analiza i korekta podziału powierzchniowego

Analizuje się przydatność sieci podziału powierzchniowego do spełniania zadań:

- orientacyjnych,
- komunikacyjnych,
- ochronnych.

Analizuje się następujące elementy podziału powierzchniowego:

1. Typ podziału

- 2. Kierunek przebiegu i szerokość linii gospodarczych**
(pod kątem dostosowania do kierunku cięć oraz stworzenia odpowiednich warunków do odnowienia lasu) – zmiana kierunku linii ostępowych ma miejsce jedynie w przypadku stwierdzenia rażących błędów.

3. Wielkość powierzchni oddziałów

(czy odpowiadają aktualnej normie)

4. Linie oddziałowe

(ocenia się, czy jako linie oddziałowe zostały wykorzystane wszystkie linie naturalne nadające się do tego celu oraz czy są odpowiedniej szerokości)

5. Zakres wykorzystania sieci podziału

powierzchniowego do zrywki i transportu drewna

(analizuje się możliwość likwidacji dróg leśnych nie włączonych do podziału i przeniesienie ich funkcji na linie podziału powierzchniowego)

6. Numeracja oddziałów

(pod kątem prawidłowej kolejności i jednolitości numeracji)

7. Utrwalenie podziału powierzchniowego

(kontrola prawidłowego rozmieszczenia słupków)

Podsumowanie

Czym jest podział powierzchniowy?

Jakie są rodzaje podziału i dlaczego są stosowane w lasach?

Zasady projektowania podziału (szerokość i przebieg linii).

Korekta podziału powierzchniowego.

Budowa ostępowa.